

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 27.

Nem kell a kongrua.

A képviselőházhhoz tegnap kérvény érkezett az erdélyi görög keleti román fő egyházmegyéből, a konzisztorium nevében, Román Miron metropolita és Cristen konzisztórium titkár aláírásával. A kérvény tehát bátran vehető a görög keleti felekezet nézetei kifejezésének, mert fő konzisztóriumuk és főpapjuk törvényes formában szerkesztették meg és nyújtották be a törvényhozáshoz.

Ennek a felekezetnek sem kell a kongrua, legalább ilyen formában nem, mint ahogy a szabadságot oly igen tisztelő liberális kormány kifundálta.

Az ág. evangélikusoknak nem kell ez a kongrua javaslat, mert autonómiájukat sérti, a hely. hitvallásuk is zúgnak ellene, már ahol még lehet, mert a Tisza és Szász had befolyási körében nem szabad. Most a gör. keletiek is félre tenni kérik a javaslatot.

Mi az eredendő büne ennek a javaslatnak, hogy igazi felekezet különbség nélkül emészthetetlennek tartja mindenki?

Pénzt kínálnak szegény embereknek és ezek nem kapnak utána, segélyt akarnak adni a segélyre szorultaknak és ezek nem nyújtják utána a kezüket.

A helvét hitvallásuk keveslik a kongruát. Ugy gondolják, hogy nekik több járna, hisz annak a kormánynak segítettek, amely most nagylelkűsködik. Még a hazafiságukra is hivatkozik, hisz tudva lévő, hogy csak ők a magyarok, s a

mohácsi vészig, míg nem voltak az országban, tán nem is volt magyar. Ők hozták a magyarságot Helvétniából. A hazafiság pedig érdem, azt jutalmazni kell. Mellesleg az autonómiájukat is féltik, bár ezen nincs mit féltetni, régen rendbe szedte már azt Tisza Kálmán.

Az ág. hitvallást követők autonómiájuk integritását látják megsértve a miniszteri közvetlen befolyás által és kiszolgáltatva magukat a változó politikai hatalomnak.

Most a gör. keletiek is tiltakoznak. Először egyházfegyelmi szempontból, mert ha a lelkészeknek a jövedelem kiegészítésért a miniszterhez kell fordulni, ki közvetlenül adja meg a kongruát, ez lázítani fogja a fegyelmet a felekezetben. Tiltakoznak a 7. és 9. §§-ok ellen, melyek a hitfelekezetek közegeinek az iskolai és egyházi ügyekben követett minden mozdulatát, mintegy rendőri felügyelet alá helyezi. Sérelmes autonómiájukra a fegyelmi vétségek meghatározása, valamint 17. § rendelkezései, melyek tért engednek arra, hogy a miniszter közvetlenül érintkezék a lelkészekkel és közvetlenül fizesse őket.

Kérik azért a házat, hogy a törvényjavaslatot adja vissza a miniszternek és a felekezetek meghallgatásával átdolgozva, újabb szerkezetben terjeszse be.

Ime az okok, amelyek miatt nem igen kell senkinek ez a javaslat. Az a hibája ami az egész kormányzati rendszernek, hogy mindig másat akar, mint amit céljával jelez.

Meg fogja a többség szavazni ezt a javaslatot is, (szeretné látni, hogy mit

nem szavaz ő meg), törvény is lesz belőle, de sem a felekezetek, sem a kormánynak nem sok gyönyörűsége fog telni benne.

Egy néhányan majd elfogadják a kongruát, de hálával nem igen lesznek az állam iránt érte, mert nagy áron kapták. Pedig a XIX-ik században az állam pótolja a hazát, mint a cikória a kávét.

Nemzetiségi hasznunk sem lesz belőle, mert ha a miniszter megvonja valamelyik nemzetiségi izgató paptól a kongruát, melyet a megélhetés biztosításául ad, úgy lesz mivel teli lármázni és memorandumozni a világot egy koldussá tett emberre való hivatkozással. Azon kívül bővebben adja a kongruát a különféle liga, mint az állam, hisz a laczfalusi papnak sem 400 forint a kongruája, pedig az állam semmit sem ad neki. Mások pótolják ki szenvedéseit, így lesz a büntetésből haszon és mások által jutalom.

Nem kell mindennel politizálni, kivált ilyen átlátszóan naiv módon. Nagy nyomorúságban vannak azok, kiknek jövedelmét kiegészíteni akarja az állam, akkor adni kell nekik humanizmusból fenntartás nélkül, vagy megélnék kongrua nélkül is, azon esetben a magyarság téren elért eredmények bő jutalmazására adjon pénzt a kormány.

Magyar nemzetünk jogait pedig kiméletet nem ismerő törvényekkel védje, mint a szomszéd Románia a magáét, ne kerülőutakon a nélkülözőknek nyújtott garasokon keresztül.

Erős nemzetiségi politikát — de ne suba alatt. P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vetélytársak.

Irita Stella.

A szegedi gymnazisták tornatanárak vezetése alatt nagy uszó versenyt rendeztek, melyre a nagyváradiak is meg lettek hívva. Itt ismerkedtek meg Andor és Béla. Előbbi a szegedi, utóbbi a váradiai közt vala a legjobb uszó. Ők ketten állottak ki a sikra a nagy díjért, mely egy remek préselt bőr író mappából — ezüst sarkok és csattal — állott. Mindkettő csinos fiú volt Béla szőke kék szemű, szelíd arcú, magas karcus termettel. Andor fekete, tüzes szemmel, szabályos szép arcúval, izmos erős termettel és biztos, öntudatos, határozott fellépéssel. A két ifju megtetszett egymásnak s csakhamar jó pajtások lettek, természetre mint külsőre a tökéletes ellentét voltak. A verseny bíráló bizottság gyönyörűséggel szemlélte őket, érdeklődéssel nézte a versenyt. Már már Béla látszott elsőnek beérkezni, jó messze hagyván maga mögött társát, mikor hirtelen görcsöt kap a lába a nagy megerőltetéstől s nem tudva mozdulni a víz alá merül. A parton levők észrevették a bajt.

nagyon megrémültek, ide-oda futkostak, kiabáltak. Csak a tornatanár nem veszté el lélekjelenségét, ledobta kabátját s a vízbe ugrott, akkora azonban már Andor a víz alá bukott pajtását keresendő, meg is találta csakhamar s a közönség lelkes éljéne mellett uszott pajtásával a part felé. A parthoz közel ugyan gyengülni érezte erejét, de hívására segély érkezett s ők szerencsésen partot értek.

A közönség ovációban részesíté a veszélytől megmenekült ifjakat s a díjat egyhanguan Andornak ítélé a bíráló bizottság.

Ez időtől fogva igen jó barátokká váltak, Bélát a hála, Andort pedig szeretet fűzte barátjához. Egyelőre el kellett tválniok, de elhatározták, hogy találkoznak az egyetemen, hova az érettségi után mindkettő szándékozott. Ezt az időt persze nehezen várták s leveleik telve valának szebbnél szebb tervvel, melyeket majd mind egyetemi polgárok megvalósítani akartak, légvárakat, miket majd ama boldog sóvárogva várt időben építendek.

Ez az idő végre el is érkezett. A két ifju együtt lakott, együtt evett, tanult, mulatott. Castor és Polluxnak hívták őket. Béla ügyvédnek készült, Andor hadbíró akart lenni. Még egy év és beveszik katonának, fölveheti az uniformist,

melyért rajongott s mely már kicsi korában vágyainak tárgya volt.

A két fiatal ember példás egyetértésben élt egymással, kölcsönösen segítve, gyámolítva egymást.

Legtitkosabb gondolataikat közlék egymással, csak egyben maradtak, mintegy kölcsönös megállapodás folytán, titoktartók s ez a szerelem volt. Szívügyeiket gondosan titkolták, mindenik félt, hogy a másik riválisává lesz. Bélának pedig már valának szívügyei; egy Margitszigeti kirándulás alkalmával ismerkedett meg Margittal, ki szívét azonnal hatalmába ejtette. Az első pillanatban érezte, hogy ez a leány nagy befolyással leendő sorsára. És ugy is volt, mert az iránta érzett szerelem volt a vezércsillag, mely pályáján vezette s mindenre mi szép, jó és nemes buzdította. Közeledni nem mert hozzá, bizonyos balsejtelem fogta el valahányszor azt — a közeledést — megkísérlé és félt is, hogy eloszlik a varázs, mely őt fogva tartja. De különben is állást, tekintélyt akart magának szerezni s érdemessé lenni reá. Ezt azonban nem várhatta be, ha elkésmi nem akart, mert Margitnak kérői akadtak. Igyekezett hát a vizsgákat lerázni a nyakáról és sorompóba lépni. A szülőknak megtetszett a derék, csinos ember s

SZALMAKALAP

készítményeimet a
t. vevőközönség
kényelmére

REICHARD

áruházában

Nagyvárad Fő-utca, Orsolya-zárda épület,

helyeztem el, hol egyes darabok is
gyári áron árusítatnak.

Tisztelettel

FRIEDLÄNDER HERMANN.

Telephon összeköttetés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril 27.

Elnök: Szilágyi Dezső bejelenti, hogy Justh György Turócmezgye főispánjává nevezett ki, miért is a stubnyai kerület mandátumáról lemond.

Felolvassák az interpellációs könyvet, melyben Molnár Jánosnak egy interpellációja van bejegyezni.

Napirend:

a kongrua

részletes tárgyalásának folytatása.

Kiss Albert kéri, hogy a 8. és 9. szakaszt egyszerre tárgyalják.

A Ház elfogadja azt.

Kiss Albert: Sérelemnek találja a miniszternek azt a jogát, hogy a lelkésztől egyházi hatósága felmentése daczára is megvonhatja a segélyt.

Módosítást nyújt be, mely szerint a 9-ik szakasz 3. és 4. bekezdése törleendő. (Helyeslés a szélsőbalon).

Lakatos Miklós: A törvényjavaslatból ki-lóg a lólab, melyről ráismer a generális, Tisza Kálmán lovának a lábára. A miniszternek nem szabad annyira menni a felügyeletben, a meny-nyit a javaslat megenged neki. Ő a maga ré-széről nagyon fog csodálkozni azon, ha az ér-dekelt felekezeti egyházi férfiak egytől egyig nem fognak leköszönni az állásukról a sérelmes miniszteri hatáskör miatt.

Semmisítse meg a kormány az autonomiát és kormányozza kinevezett papokkal az egyházakat. A szakaszt nem fogadja el. (Helyes-lés a szélsőbalon).

Apponyi Albert gróf: Azt a módosítást terjeszti be, hogy súlyos erkölcsi vétség esetei-ben semmi körülmények közt ne adassék meg az állam közegeinek a felülbírálat joga az egy-házi bíróság ítélete felett. Azt érti, hogy az ál-lamellenes vétség esetében az utolsó szó az Államé legyen. De azt lehetetlennek tartja, hogy erkölcsi vétség esetében felülbírálják a feleke-zeteket. (Helyeslés a baloldalon).

Jagics József azt a módosítást nyújtja be, hogy ne csak az egyházi bíróság, de a lelkész is felebezhesse a közigazgatási bírósághoz.

Tisza Kálmán lólabja.

Tisza Kálmán: A szakaszban nem látja azt a sérelmet, melyet belemagyaráznak. Jagics módosítása sokkal jobban bánthatná az autonomiát, mert a lelkésznek is megadja a feleb-bezést.

Jagics: Nem úgy van!

Tisza Kálmán: En úgy érttem. A közép-iskolákra vonatkozó törvények megalkotásakor

is eleget lamentáltak az autonomia sérelméről, de kérde, miben ártott a törvény annak.

Lakatos az ő lova lábát látja a javaslat-ban, — reméli, nem ő magának a szólónak a lábát. Ezt a lábát Lakatos mindig ott fogja ta-lálni, mert neki mint református embernek első kötelessége, hogy felekezeti és az államot erő-sítse. Igen is, ő ajánlotta a szakaszt akkor is, midőn a közigazgatási bíróságokról szóló ren-delkezés nem volt benne. Az erről szóló részt is elfogadta, mert látta, hogy az némelyeket megnyugtát. Maga részéről azonban nem tartja szükségesnek, mert ő az állam kezét még így sem akarja megkötni. (Zaj az ellenzéken). Kiss Albert azon módosítását, hogy a miniszter a vádiratot küldje meg az egyházi hatóságnak, elfogadja.

Egyházi vagy állami bíróság?

Győry Elek: Védi az egyházi bíróságokat. Ne hivatkozzék Tisza a középiskolai törvény precedensére, mert az az iskolának és nem a tanárnak adja a segélyt.

Ha a mostani javaslat az egyháznak és nem a lelkésznek adná a segélyt, megszűnnék a panasza. Aztán ő nem ismer oly protestáns bi-róságot, a mely az örökös részegségben leledző papot megtűrné.

A fegyelmi bíróság ítélete mindig helye-sebb, mint egyes emberé. Hozzájárul Kiss Al-bert és Apponyi gróf módosításához. (Helyes-lés az ellenzéken).

Polónyi Géza vallja, hogy az államellenes kérdésekben az államnak egyes egyházak ellen védekezni kell. De a kormánynak az összes fe-lekezeteket egy kalap alá fognia még se szabad. Ha az állam nem bizik az egyházi hatóságban, akkor ne magát tegye meg bírónak, hanem valamely külön fegyelmi fórumot, pl: a kuriát.

Az is absurdum, hogy annak a lelkésznek, a kit három forum felmentett, de a miniszter elítélt, ha időközben egyházi hatóságával sur-lódásba került és az nem apellál a közigazga-tási bírósághoz, nincs reménye, hogy ártatlan-sága kiderüljön.

Aztán, melyik a zsidó pap fegyelmi ha-tósága, mely fellebbezni fog érdekeben. Hiszen eddig a zsidó papok fegyelmi ügyében a köz-igazgatási bíróság ítélt. Hozzájárul Kiss, Jagics és Apponyi javaslataihoz.

Sághy Gyula: Sérelmet lát a 9. szakasz-ban és hozzájárul Jagics indítványához.

Wlassics Gyula: Helyesli Apponyi eljárá-sát, hogy az általános vitában elmondott argu-mentumait nem ismételte. Szóló is követni kívánja példáját.

Foglalkozik azután a módosításokkal. Nincs ellene Kiss azon módosítványa iránt, hogy a vádirat másolatban az egyházi ható-ságnak kézbesíttessék.

A többi módosítások mellőzését kéri.

Következik a szavazás.

A 8. szakaszt változatlanul elfogadja a többség.

A 9. szakasz első bekezdését Kiss Albert módosításával elfogadja a többség.

A többi bekezdéseket változatlanul elfo-gadja a többség, a módosítások mellőzésével.

Öt perc szünet.

Szünet után még Apponyi, Polónyi és Madarász Imre adtak be módosításokat.

Wlassics és Tisza Kálmán hozzászólása után egyiket sem acceptálták.

Végül Molnár János interpellált egy anya-könyvvezető visszaéléseért, azután az ülés két óra előtt véget ért.

Pályázat a nagyváradi honvédhadapród iskolába.

A tegnapi hivatalos lap nyomán egész terjedelmében közöljük azon pályázati hirdet-ményt, a melyet a m. kir. honvédelmi minisz-ter tesz közzé, s a mely pályázat a nagyváradi és pécsi — ujonnan megnyitandó — honvéd-hadapród iskolákra szól s így, különösen ol-vasóinkat érdekli nagyon.

Egyet tartunk kiemelendőnek és ez az, hogy míg a két hadapród iskolában 100—100, összesen tehát 200 helyet töltenek be az idén, ezek közül összesen csak 31 alapítványi hely lesz, tehát alig több, mint 15 százalék; s ezen 31 alapítványi helyből 2-öt csakis a pécsi is-kolában töltenek be.

A többi részint a nagyváradi, részint a pécsi iskolában. Mint alapítványt tevő, Nagy-váradi városa 2 helyet, a megye 1 helyet biz-tositott, de azt sem speciálisan az itteni hadapród iskolában, hanem akár itt, akár Pécsen. Így azután mindössze 3 olyan alapít-ványi hely van, a melyre a nagyváradi illető-ségű ifjak itt pályázhatnak — ha ugyan va-lami Pécsen pályázó s nagyváradi illetőségű, tehát ránk nézve idegen városbeli el nem űti a pályázót. Hát ez bizony nem jól van. Miért nem tett Nagyváradi városa is úgy, mint tett Pécs? S mi értelme van annak, hogy a nagy-váradi honvédhadapród iskolából éppen majd a váradi szegény sorsu fiuk szorúlnak ki az alapítványi helyekből? Ezt ugyan nem tudjuk.

azt mondák: ha leányunknak nincs kifogása, mi szívesen adjuk beleegyezésünket.

Margit pedig, ki 20 éve daczára nem érezte még, hogy szíve van, gondolkozás nélkül igent mondott, tudta, hogy férjhez kell mennie, nem teketóriázott hát, az ifju különben eléggé rokon-szenyvel volt neki, mi kell egyéb egy konveniens házassághoz?

Béla most már csakugyan nem titkolódz-hatott barátja előtt, hanem áradozó szavakkal esetelé boldogságát. Andor elsápadt, meghök-kent e leleplezéseket hallva, hisz' ők ketten egy czélért küzdenek, öntudatlanul, nem is sejtve, hogy az egyik diadala a másik vesztét okoz-hatja. Margit volt ez a leány, kinek birhatásáért ő is küzdött, ki álmai tárgyát képezte, kiért epedett. Mit tegyen most? A leány a látszat szerint Bélát szereti, különben nem jegyzi el magát neki.

Margitban mindent megtalált mit keresett, szép csinos külső, gazdag lelki tulajdonok s még gazdagabb szülőkkel bírt. Ez utóbbi oknál fogva különösen tetszett neki s ez nem is volt rosszalni való, mint tiszt, kaczió nélkül nem nőszülhetett, neki nem levén vagyona, leendőjé-nél kellett azt keresnie. Nem lesz az övé — mondá — mikor a leány jó tulajdonait ilyen mérlegelte. En megmutatom.

A lelkiismeret ugyan feltámadt benne, va-lamint gyakran kapta magát azon, mikor az enyém és tied fogalmak fölött elmékedik. Os-

tobaság, mondá — miért legyek épen én az az önzetlen nemes ember, ki a más javára le-mond arról a mi, vagy a ki kedves előtte. Le-gyen ő az önzetlen, hisz ezt már irántam való hálából is megteheti, ha életét akkor meg nem mentem ma nem lenne. És ezek a gondolatok aztán megnyugtatták. Fel munkára, gondolá.

A munkához aztán hozzá is fogott. Margi-tot már rég ismerte, nem vala nehéz tehát eljutni hozzá. Hogy pedig elhódítsa, arra a kellő eszközök rendelkezésére állottak. Igen csinos ember volt, a főhadnagyi uniformist fessebben, méltóbban senkisémet viselheté nála, azonkívül tudott imponálni, tudott a központja lenni a társaságnak, az élez, a szellem csakugy szipor-káztak szavaiból, szóval snájdig katona volt.

Margit vőlegénye iránt nem érzett egyebet rokonszenvnél, a szerelem még nem érinté szí-vét, most mint menyasszony sem érzett abból a mindennél édesebb, boldogítóbb érzeményből semmit, pedig vágyott reá. De Béla, mnt lát-szott, nem vala az az ember, ki ez érzelmeket felkölthetné. Már-már megadta magát sorsának, midőn Andor a láthatáron megjelent. Hamar jó barátokká lettek, mire különben a két ifju szoros viszonya, az Andor iránt érzett hála is jogot adának neki. E barátság aztán csakhamar mélyebb érzelmmé fejlődött, szívét mindany-nyiszor hevesebben mozogni érezé, valahány-szor csak reá gondolt. Megijedt mikor ezt ta-pasztalni kezdé, mi lesz? gondolá. Férjhez

megyek s a szívem nem a férjemé, de egy másé lesz? Huzta, halasztotta az esküvőt, pedig Béla sürgette azt. Vőlegényéhez való rokon-szenve persze megváltozott, haragudott reá, hisz' ő utjában állt. Közte és vőlegénye között meg-változott a barátságos bensőség teljes viszony. Valami férközött közéjük. Béla nem is képzelte az okot, nem is sejté, hogy legjobb barátja az, ki miatt menyasszonya meghidegült iránta. Margit hideg, közönyös, gyakran zavart volt, nem mert megállni előtte, kerülte tekintetét. Béla szomoruan tapasztalá e változást s egy-egy ilyen találkozás után kétségbeesetten tért haza, barátjánál keresve enyhülést, vigasztalást, de nem találta azt meg. Nem tudta mi tévő legyen, kérdőre akarta vonni Margitot viselke-déseért; ez az állapot kétségbeejtő volt. Az okot akarta tudni, mely e változást előidé-zé. Ehhez azonban nem volt ereje, mert lassankint tapasztalá, hogy az ő szíve sem változatlan. Balsejtelmé beteljesült, félt a közeledéstől, az a varázs, mely őt fogva tartotta, midőn közelébe került oszlani kezdett. Margit hidegsége nála is azt az érzést keltette. Nem értette magát, nem volt tisztában érzelmeivel. Magános óráiban, midőn a napi munkától kimerülve tért haza, midőn egyedül találta magát a négy fal között, kimondhatatlan vágyat érzett Margitja után, mint szerette volna, ha közelébe lehet, ha győ-nyörködik szép arcának nézésében. És különös, a mint nála, vele volt, a varázsfelfoszott, izga-

A pályázat maga különben a következőképpen hangzik:

I. A helyek neve és száma.

Az 1897-ik évi XXIII-ik törvényezikk értelmében szervezett honvéd nevelő és képzőintézetek II. csoportját képező pécsi és nagyvárad-i honvéd-hadapród iskolák I. évfolyamába az 1898/99-ik tanév kezdetén (a folyó évben kivételesen október 1-én) 100—100 ifju fog felvétetni.

A növendékek eltartásának és kiképzésének költségei az állami költségvetést illetően a honvédelmi tárca terhelik, e tekintetben tehát a honvéd-hadapród iskolákban *valamennyi hely díjmentes hely* s a növendékekért *csak az évi tandíj fizetendő.*

A tandíj a viszonyokhoz képest időről-időre újból állapítatik meg.

Jelenleg a tandíj a következő mérvben van kiszabva:

a) A m. kir. honvédség, cs. és kir. közöshadsereg és hadtengerészet tényleges, nyugdíjas és rokkant állományának összes állomány-csoportjaiba tartozó tisztek, evangélikus és görög-katholikus katonai lelkészek, katonai tisztviselők, katonai karmesterek, altisztek és rangosztályba nem sorolt katonai havidíjasok törvényes, vagy törvényesített fiai számára *évenként 18 forint;*

b) tartalékos és »szolgálaton kívüli viszonyban levő tisztek, továbbá udvari és polgári állami tisztviselők és alkalmazottak, nem különben törvényhatósági tisztviselők törvényes vagy törvényesített fiai számára *évenként 80 frt.*

c) minden egyéb állampolgár fiai számára *évenként 150 forint.*

Ezen tandíj fizetés kötelezettségére való tekintettel tehát a folyó évben betöltendő 200 hely a következőképpen oszlik meg:

a) *169 fizetéses hely,* a mely helyek után járó tandíjat a felvett növendékek hozzátartozói kötelesek viselni és két részletben, úgy mint az iskolai év kezdetén és minden év márczius hó 1-én a hadapród-iskola pénztárába előre befizetni;

b) *31 alapítványos hely,* a mely helyek után járó tandíj az ezen célra létesített alapítványok jövedelméből fedeztetik s ugyanabból még 50 forint évi zsebpénzzel is láttatnak el a felvett növendékek.

A lovassági szolgálatra kiképezendő valamennyi növendékekért a rendes tandíjon felül még 200 forint fizetendő a IV. évfolyamban a lovagló oktatáshoz megkívánt szükségletek szerzésére.

A magasabb évfolyamokba felvételnek helye nincsen.

II. felvételi feltételek.*

1. *A pályázó magyar állampolgársága:* igazolandó a törvényhatóság vagy a járási tisztviselő által kiállított *honossági bizonyítvány*nal, a melyben a községi illetőség is ki-
teendő;

2. *A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre:*

igazolandó valamely honvéd vagy közöshadseregbeli (haditengerészetbeli) tényleges állománybeli orvos által szabályszerűen kiállított orvosi véleménynyel; a beoltás pedig — a menyinyiben azt az orvosi vélemény nem igazolná — külön himlőoltási bizonyítványval.

3. *A megkívánt előismeretek: vagyis* valamely középiskola (gymnasium, reáliskola, magyarországi polgári iskola) négy alsó osztályának legalább »elégéses« eredményel történt elvégzése.

ezen előismeretek igazolandók az elmúlt iskolai év végbizonyítványával és a folyó iskolai év I. és II. tanidőszakának iskolai értesítőjével, továbbá legalább »elégéses« eredményel letett felvételi vizsga által.**)

A latin vagy görög nyelvből nyert »elégtelen« osztályzatok figyelembe nem vétetnek.

4. *Kifogástalan erkölcsi magaviselet:*

igazolandó erkölcsi bizonyítványval, azonban csak akkor, ha az iskolai bizonyítványban a kifogástalan erkölcsi magaviseletről vonatkozó adat nem foglaltatik, vagy ha a belépés nem közvetlenül valamely nyilvános iskolából történnék;

5. *A betöltött legkisebb és a túl nem haladott legmagasabb életkor vagyis*

az elért 14-ik és a túl nem haladott 16-ik életév, a mely megállapított életkor a felvételi év szeptember 1-ére vonatkozik.

Ezen életkor keresztlevéllel vagy születési bizonyítványval igazolandó.

Az alapítványos helyekre pályázó részéről ezen kívül

6. *különös igazolása annak, hogy a pályázó az alapító oklevélben foglalt feltételeknek megfelel.*

III. A kérvények benyújtása.

Folyamodványok fizetéses helyekért, a pályázók hozzátartozói (anya, gyám, anya) által közvetlenül a pécsi vagy nagyvárad-i honvéd

*) A felvételre nézve megállapított részletes feltételek az »Utatis a pályázók felvételére nézve a m. kir. honvéd-nevelő és képző intézetekbe K-1. jelzésű szolgálati könyvben foglaltatnak, a mely utatis Budapestben a Pallas nyomdai részvénytársaságnál körülbelül 30 krnyi árért kapható.

**) Az utolsó évvégi bizonyítványt a felvételi vizsgához beidézett pályázók, ha ugyanaz a felvételi folyamodványhoz csatolva nem volt, az intézetbe magukkal hozzák, miután a felvételi vizsgát megelőzőleg bemutatandó.

hadapródiskola parancsnokságánál nyújtandók be.

Pályázati folyamodványok a folyó évben kivételesen *csak június 15-től kezdődőleg augusztus 15-éig* fogadhatnak el az említett parancsnokságok által.

Oly pályázókra vonatkozó folyamodványok, akik a lovasság állományában óhajtják a hadapródi rendi fokozatot elnyerni, a nagyvárad-i honvéd hadapród-iskola parancsnokságánál nyújtandók be.*

Oly pályázók, kik a felvételi vizsgát csak horvát nyelven képesek letenni, folyamodványaikat a pécsi honvéd hadapród-iskolánál nyújtásuk be.

A megállapított határidőn túl beérkező folyamodványok visszaadhatnak és nem vétetnek figyelembe.

Az alapítványos helyek elnyerését célzó folyamodványok azon hatóságoknak, személynek küldendők be, a mely (a ki) az alábbi kimutatásban megjelöltetett.

A kérvényekben kifejezés adandó annak, hogy a folyamodó az »Utatis a pályázók felvételére nézve a m. kir. honvéd nevelő és képző intézetekbe« határozványait teljertalmul ismeri és kötelezi magát az ezen utatisban meghatározott valamennyi feltételnek megfelelni.

Azon pályázók hozzátartozói, a kiknek a testi alkalmasság és a sikeres felvételi vizsga feltétele alatt fizetéses helyek adományoztatnak, illetve a kik alapítványos helyekre bemutatattak, a honvéd hadapród-iskolák parancsnokságai által arról annak tudtul adása mellett értesítetnek, hogy mikor kell a pályázónak az illető intézetben megjelenie.

Hasonló módon értesítetnek azok is, kiknek kérvénye nem vétetett figyelembe.

IV. Felvételi vizsgák.

Minden pályázó közvetlenül az illető intézetbe való beérkezése után, testi alkalmassága tekintetében megvizsgáltatik.

A testileg alkalmatlanoknak talált pályázók hozzátartozóiknak azonnal visszaadhatnak, a testileg alkalmasoknak minősítettek pedig felvételi vizsgát tesznek, a melynél a hozzátartozók is jelen lehetnek.

Az írásbelileg és szóbelileg megejtendő felvételi vizsgák a folyó évben kivételesen szeptember 26—30-ig tartatnak meg.**

* Mindkét hadapród-iskolából kilépő növendékeknek a lovassághoz való beosztásra nézve elsősorban az alkalmasság ezen szolgálatra, a létszám és egyéb szolgálati viszonyok a növendék *előnyös vagyoni helyzete* és csak másod sorban a növendékek és ezek hozzátartozóinak óhajai mérvadó; ezen óhajok teljesítése tehát nem helyezhető biztos kilátásba és megjegyeztetik, hogy tekintettel a létszám viszonyokra, a lovassághoz éveként legfeljebb 15 növendék lesz beosztandó.

** A felvételi vizsga terjedelme a többször idézett utatis 10. számú mellékletéből vehető ki.

tott türelmetlenné lett s alig várta a pillanatot, mikor az utcára jut. Ily körülmények között aztán valósággal megváltásnak tűnt föl neki az a levél, melyben egy jóakaró asszony óva inti Margittal való frigyétől. Első sorban mást szeret, nem érdemli tehát azt a nagy igaz szerelmet, melylyel iránta viseltetik, azután meg végtelenül ideges és morphinista. Félelem szállta meg, rettegett a jövőtől, nem sokat gondolkozott tehát, hanem visszaküldte a gyűrűt. Mintha lidérc nyomástól szabadult volna meg, egészen ujjászületett.

Margit meg boldog volt, a már-már terhére vált viszonytól megszabadulva, egészen szerelmének élt. A fess, csinos főhadnagy teljesen hatalmába keríté szívét.

Béla félre vonult a társaságból, egészen hivatalának élt. Csendben, egyformán teltek napjai, egyszerre eljegyzési tudósítást kap. A nevek miket azon olvasott nagyon ismerősek voltak előtte, de nem akart hinni szemeinek. Elolvasta tiszter, százszor, most már világos lett előtte minden, Margit hidegsége, Andor különös viselkedése valahányszor menyasszonyáról beszélt.

Fájt neki a csalfaság mit barátjánál tapasztalt, de végre is mit tehetett?

Hetek multak. Andor boldogságban úszva közelgett esküvőjéhez. Hanem egy szép napon konfliktusa támadt a kapitányával, mely olyan mérvű volt, hogy Andornak a tisztí rangot le

kellett tennie. Margit kétségbeesett. Csak most látta, ismerte meg Andort, s ez az elismerés el keseríté.

Szerelme nem vala olyan forró, olyan odaadó többé. A fess. snájdig főhadnagyért rajongott, a czivil posta tisztért — mert Andor a postához ment — nem lelkesedett annyira többé. De mit tehetett? Völegényét ott hagyni nem akarta, mit mond a világ, gondolá. Nem, Bélának nem szabad megtudnia, hogy ő nem olyan boldog már, mint a minőnek Andor oldalán magát képzelte. Senki se sejtse azt, Andor legkevésbé.

Nagy megerőltetésébe került jó arcot vágni a dologhoz, de hát kellett, szülői haragját sem akarta magára vonni. Ők elég küzdelmet fejtettek ki, hogy leányok Bélához hű maradjon, kit Andornál sokkal többre becsülttek, de hiába volt minden, a leány rendkívül önféjű volt, a mit akart azt keresztül vitte bármilyen áron is.

Az esküvő közeledett. Andor türelmetlenül várta azt. Vágyott a boldog pillanatra, midőn Margitot az egész világ előtt magáénak vallhatja.

Annál kevésbé várta azt a leány. Vissza sirta most álmatlan éjjelein az elmúlt szép napokat, mikor még Béla menyasszonya volt. De mit tehetett? Fél a jövőtől, mely borzalmnak ígérkezett. Leélni egy egész életet oly férfi oldalán, kit nem szeretett. Szerelme An-

dor iránt, melyet mindenhatónak hitt, az uniformissal együtt elfoszott.

A esküvő megtörtént. A bájós menyasszony fehér selyem ruháját, csinos uti ruhával váltotta fel, s bucsuzott szüleitől. Nászutra mentek. Midőn Andor apásától bucsuzott az egy takaréknövecskét adott át neki. Leányom hozománya ugymond. A boldog völegény hálásan szoritotta meg apósa kezét s meg sem nézve zsebre tette.

Pesthez közeledtek, a fiatal asszony fáradtan dőlt a fürke párnái közé. A férj pedig nem akarván őt zavarni, a folyosóra ment. Itt aztán azon vette észre, hogy a szive körül nagyon melege lesz, bevitte a takaréknövecskét, melyben hite szerint 20000 forintnak kellett lennie. Milyen terveket szőtt! Mit mindent szándékozott venni! Először házat veszek gondolá, hogyan fogom azt berendezni, valóságos paradicsom lesz az élet ilyen asszony oldalán, ilyen körülmények között!

De hadd lássam, hadd gyönyörködjem benne. S kivette oldalzsebéből a növecskét. Minő meglepetés 20000 helyet csak 2000-et talált! De hisz az tévedés, az első állomásról sürgőnyözött apósának, ki express levélben válasszolt, mondván, hogy nincs tévedés a dologban, a növecske 2000 frtről szól. Ennyit tudtak leányuknak megtakarítani, költsék el egészséggel.

A fölvételi vizsga magyar nyelven teendő le, melyet a pályázóknak oly mérvben kell tudniok, hogy az eredményteljes oktatás lehetőségét tekintetben biztosítva legyen. Pályázók, a kik horváth tannyelvű iskolákat végeztek a fölvételi vizsgát utóbb említett nyelven is letehetik; a magyar nyelvnek nem tudása — a pályázóknak egyébként jó képessége és megfelelő előismeretei mellett — nem képez akadályt a fölvételre.

V. Igényjogosultság.

Fizetéses helyre minden magyar állampolgár fiának van igénye, a ki az általános feltételeknek megfelel; tehetséges ifjak jó iskolai bizonyítványokkal azonban előnyben részesül.

Alapítványos helyekre azon személyeknek van igényük, kik az illető alapító oklevelekben foglalt különös kellékeknek és az általános feltételeknek is minden tekintetben megfelelnek.

Alapítványi helyek a következők:

Bihar vármegye 1, Budapest székes főváros 1, Debreczen szab. kir. város 1, Az esztergomi főszékesegyházi káptalan 1, Esztergom vármegye 1, Fogaras vármegye 1, Győr vármegye 1, Győr szab. kir. város 1, Hajdu vármegye 1, Hont vármegye 1, Kecskemét város 1, Moson vármegye 1, Nagyváradi szab. kir. város 2, Nógrád vármegye 1, Pancsova város 1, Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye 1, a tanintézet, melyben a helyek betöltendőék pécs vagy nagyváradi honvéd hadapród-iskola. Pécs szab. kir. város 1, a tanintézet, melyben a helyek betöltendőék pécs honvéd hadapród iskola. Sáros vármegye 1, a tanintézet, melyben a helyek betöltendőék pécsi vagy nagyváradi hadapród-iskola. Schaumburg Lippe herceg 1, a tanintézet, melyben a helyek betöltendőék pécsi honvéd hadapród-iskola. Selmece-Bélabánya szab. kir. bányaváros 1, Szabadka szab. kir. város 1, Szeged szab. kir. város 1, Székesfehérvár szab. kir. város 1, Bárd Talián János és Dénes 1, Temes vármegye 1, Temesvár szab. kir. város 1, Torontál vármegye 1, Ujvidék szab. kir. város 1, Vukovár község 1, Zombor szab. kir. város 1, a tanintézet, melyben a helyek betöltendőék pécs vagy nagyváradi honvéd hadapród iskola.

Kelt Budapesten, 1898. évi április havában.

A m. kir. honvédelmi minisztertől.

A spanyol—amerikai háború.

Budapesti tudósítónk eredeti táviratait a következőkben adjuk:

Páris, ápril 27. (Saj. tudósít. táv.)
A »Gaulois« egy német diplomatával folytatott állítólagos interviút közöl, aki odanyilatkozott volna, hogy a hivatalnak Spanyolország és az Egyesült Államok első összecsapása után a két hatalom között való ellenségeskedések beszüntetése céljából interveniálnának.

Madrid, április 27. (Saját tud. táv.)
Azt állítják, hogy a »Mineapolis« és »Columbia« amerikai pánczéloshajók a hajórajtól elváltak, hogy Spanyolországba menjenek.

A »Heraldo« távirata szerint Oroszország ugyanabban a támogatásban részesítene Spanyolországot, mint aminőben az Egyesült Államok részesülnének Anglia részéről. Arra az esetre tehát, ha Anglia és az Egyesült Államok között szövetség létesülne, Oroszország és Spanyolország között ugyanilyen szövetség fog létesülni.

Madrid, ápril 27. (Saját tud. táv.)
M a c e a s tábornok, Puerto-Rico kormányzója táviratozott, hogy két új önkéntes-zászlóalj alakult. A lelkesedés nő.

Egy távirat azt mondja, hogy a Kuba, a Filippi-szigetek és Spanyolország közötti kábel-összeköttetést ketté akarják vágni.

Magántáviratok jelentik: 500 ember, felerészben amerikaiak, felerészben pedig kubai felkelők L a c r e t felkelő-vezér parancsnoksága alatt Guanabacoá mellett partra szállott. Egy spanyol csapat elindult, hogy leverje őket.

New-York, ápril 27. (Saját tud. táv.)
A »New-York Herald« jelenti Key-Westből: Egy spanyol szállító hajót, amelyen 900 katona volt, elfogtak.

Madrid, április 27. (Saját tud. táv.)
A szenátus mai ülésének további folyamán S a n c h a bibornok hazafias beszédében az ellenséggel szemben az egyetértést hangoztatta. A maga, valamint C a s c a j a r e s bibornok nevében kijelentette, hogy a trónbeszédre adott választ elfogadja. A püspökség magatartását élénk tetszéssel fogadták.

A szenátus elhatározta, hogy a regenskirálynénak holnap testületileg nyújtja át a trónbeszédre adandó választ.

Páris, április 27. (Saját tud. távirata.)
A hivatalos lap közzéteszi Franciaország semlegességi nyilatkozatát.

London, április 27. (Saját tud. táv.)
A »Daily News«-nek jelentik Washingtonból tegnapi kelettel: M a c K i n l e y elnök azt hiszi, hogy Kubát a blokáddal úgy kiéheztetik, hogy harcz nélkül megadja magát. Azt várja, hogy a hatalmak, ha ez megtörténik, Nagy-Britanniával élükön, oda fognak hatni, hogy Spanyolország ismerje el Kuba elvesztését és hagyjon fel a háboruskodással. Washingtonban az a nézet kezd tért foglalni, hogy igazi háboru voltaképp nem lesz, mert a spanyol hajóhad — úgy látszik — az Oceán tulsó oldalán szándékozik maradni.

London, ápril 27. (Saját tud. táv.)
Az alsóház ülésén B o l f o u r, a kincstár első lordja kijelentette, hogy a tenger alatti táviró-kábel védelmére vonatkozó egyezmény 5. cikkelye értelmében háboru esetén a hadviselő feleknek szabadságában áll, hogy a kábelek tekintetében úgy járjanak el, mintha az egyezmény nem léteznék.

Madrid, április 26. (Saját tud. táv.) (A kamara.) Puigever kincstári miniszter előterjeszti a költségvetést, mely mint a kiadások 865 millióra, a bevételek pedig 866 millióra vannak előirányozva. A két évre kiterjesztett rendkívüli költségvetésben a tengerészeti kiadásokra 90 millió hitel van felvéve. A miniszter 100 millió kincstári utalvány kibocsátását követeli, a melyekre az almadeni bányaművek szolgáljanak garanciául. Egy külön törvényjavaslat azt indítványozza, hogy a hadi költségek fedezése céljából hatalmazzák fel a kormányt:

1. Állami és kincstári adósság felvételére a nemzet bevételeinek garanciája mellett,
2. a bankjegyek szaporítására,
3. hogy oly társaságokból, melyekkel a kormány bérszerződésben áll, előleg ügyében tárgyalásokat indíthasson,
4. a föld és ipar adó évi összegét előre követelhesse,
5. kincstári utalványokat bocsáthasson ki a jelenlegi függő adósság összegében,
6. a külső adósság ezimleteit a belső adóssági ezimletekre convertálhassa.

London, április 27. (Saját tud. táv.) A »Times« jelenti Hongkongból ápr. 26-iki ke-

lettel: Bár hivatalosan tagadják, a felkelők tényleg intéznek portyázásokat Luzon városai ellen.

Az amerikai hajók megjelenése lesz a jel a Manillába való betörésre. Minthogy a spanyolok részéről csekély ellentállásra számítanak, nagy erőszakoskodásoktól tartanak.

New-York, ápr. 27. (Saját tud. táv.)
M a c K i n l e y elrendelte Havanna azonnali bombázását; a spanyol hajók legkiválóbb partii városokat fogják bombázni.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 30 Berettyó-társulat közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Bérmálás Nagyváradon.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök Ő Eminenciája értesítette a váradai plébánosokat, hogy pünkösdi vasárnapján, f. évi május 29-én bérmálást fog tartani a székesegyházban. Jövő vasárnap a szószékről fogják a lelkészek felhívni a hívek s az iskolában a gyermekek figyelmét, hogy a bérmálásra előkészülhessenek. Azon katolikusoknak, akik iskolában már nem járnak, de még nem bérmálkoztak, az illetékes plébánián kell jelentkezniök a bérmálás végett, az iskolás gyermekeknek pedig hitoktatóiknál.

* **Lipót főherceg állapotáról** a mai hivatalos a következő jelentést közli: *Harmadik orvosi jelentés.* Lipót főherceg ur 5 cs. és eskir. fensége nyugtalanul töltötte az éjt; szava meg nem érthető; erőbeli állapota változatlan. Hörntein, 1898. évi április hó 26-án reggel. Dr. *Minnigerode*, s. k. — A főherceg állapota tehát csak nagyon rövid ideig tartott jobbulást mutathatott akkor, mikor a róla szóló tegnapi megnyugtató távirati tudósítást budapesti tudósítónk leadta. Úgy látszik a krízis küszöbön áll. A hivatalos orvosi jelentés legalább a szomorú vég közeledtét jelenti.

* **Kongrua gyűlés.** Tegnap kongrua-bizottság ülésezett Biharmegye székházában. Résztvettek a tanácskozásban: S z u n y o g h Péter alispán, D e n c s János stb. kanonok, P a p p Miklós pénzügyigazgató, W a l l e n e r Ödön m. t. főügyész, L o p o s n y Gyula Szt. József-intézeti aligazgató, G a h á r Mihály széplaki plébános. J e z e r n i c z y Dénes stb. főszolgabíró, B a l o g h Elemér aljegyző. A s z é p l a k i plébániai egyház kongruáját tárgyalták. A lelkészség bevétele 1145 frt 95 kr, a kiadás 180 frt 02 kr, megállapított tiszta jövedelem 965 frt 93 kr.

* **Májusi ájtatosságok.** Pár nap mulva beköszönt az év legkedvesebb, legszebb hónapja: a virágos Május. A rétek, mezők a tavasz legszebb pompájában diszlenek, a levegő telve illattal. A r. kath. egyház tisztelete jeléül az év ezen legszebb szakát a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére szenteli. Szombaton kezdődnek a májusi ájtatosságok, s estenként a templomok megtelnek s áhitat, szeretet környezi a Megváltó anyjának virágözönnel borított oltárát. A várad-olaszii plébánia templomban háromszor egy héten: *vasárnap, szerdán és pénteken* szent beszédek lesznek. Ezen templomban a hónap folyamán *Halász Gyula*, dr. *Lindenberger János*, dr. *Karácsonyi János*, dr. *Székely István*, *Rácz Pál*, dr. *Némethy Gyula* és *Dencs János* tb. kanonok esperes plébános fognak prédikálni. Az olaszii plébánia templomban az első májusi ájtatosság alatt

szombaton este *Tucsek* Ferrnezné urnő egy Áve Máriát fog énekelni s *Szunyogh* Lórándné urhölgy hegedűn kíséri. A *Szent-László* templomban hetenként kétszer, *vasárnap* és *csütörtökön* lesznek szent beszédek, amelyeket dr. *Vucskics* Gyula, *Bázár* Gyula, *Makkay* József, *Pálffy* Béla tartanak. Az *olaszi* plebánia templomban minden este fél 7 órakor, a *Szent László* templomban este 7 órakor kezdődik a májusi ájtatosság.

* **Bontják a dolgozó házat.** Egy régi ósdi házat kezdtek bontani tegnap — a dolgozóházat. Most már valóban ideje volt szétbontani azt a házat, amely már úgy is dülő fében volt úgy, hogy a bontásnál is nagyon kell ügyelni, nehogy valami szerencsétlenség történjék. A ház bontásával már valószínűleg ezen a héten elkészülnek s akkor tüstént hozzá kezdenek a toloñcház építéséhez.

* **Mese-Világ** *matinéja.* A *Mese-Világ* legújabb számának nagyszerű meglepetése az az örvendetes hír, mely a gyermekek körében már is mondhatlan izgatottságot és várakozást szült. Tegnapelőtt már megemlékeztünk arról a valóban fényes és nagyszabású mese-matinéről, a melyet a *Mese-Világ* vasárnap délelőtt fél tizenegykor rendez a kereskedelmi csarnok díszes nagytermében. A matiné programja tele van szebbnél-szebb mesékkel, verssekkel és zeneszámmal, a melyek akkor is eseményszámba mennének, ha a mese matinét nem jótékony célra rendeznék. Így azonban még nagyobb lehet a közönség érdeklődése, mert a matinét a *Gyermek-barát* egyesület *humánus céljai javára* rendezik s már ezért is elismerést és dicséretet érdemelnek.

Az érdekes mese-matiné programja a következő:

1. Prolog. Irta *Gara Ákos*. Szavalja *Cserenyés* Ilonka kisasszony.
2. Felolvasás. Tartja *Leander* (Adorján Emil dr.)
3. Az első bál. (Tündérmese.) Irta és felolvassa *Rilóók* Emma kisasszony.
4. a) Dvorák: Hármásának III. tétele.
b) Három magyar nóta.
Előadják: Hegedűn *Szunyogh* Lorándné urnő. Gordonkán *Szmaszenka* Ernő. Zongorán *Vomácska* József.
5. Mesét mondok. (Vers.) Irta és felolvassa *Fehér* Dezső.
6. A folyócska meséje. Irta és felolvassa: *Edelmann* Menyhért dr.
7. A vén táltos. (Mese.) Irta és felolvassa: *Mendelényi* Béla. (Buksi bácsi.)
8. Szükség az iskolából. Irta és felolvassa: *Szűts* Dezső.
9. Mese a kis madárról. (Vers.) Irta és felolvassa: Ifj. *Nusztek* Sándor.
10. Hüvelyk Matyi. (Mese.) Irta és felolvassa: *Papp* János.
11. *Mari néni* meséje — Mese a kis csengőről. Irta és felolvassa: *Gara Ákos*.
12. Trombita-symphonia. Előadják: A zenekedvelők egyesületének tagjai.

A gazdag és változatos műsor minden egyes száma az apróságoknak szól, a kik bizonyára ritka gyönyörűséggel fogják hallgatni. A matinéra szóló belépő-jegy ára felnőtteknek 1 korona, gyermekeknek 20 krajczár. A *Mese-Világ* előfizetői ingyen belépőjegyet kapnak, melyeket máától kezdve a *Mese-Világ* kiadóhivatalában kellő igazolás mellett átvehetnek. Jegyek kaphatók: *Huzella* Gyula, *Kunz* Gusztáv, *Pauker* Dániel, *Sonnenfeld* Adolf, *Ungár* Jenő, ifj. *Berger* Sámuel, *Kiss* Dávid, *Fábry* testvérek, *Róth* M. utóda, *Reichard* stb. urak üzletében.

* **Tömeges névmagyarosítás.** A vasutasok tömegesen magyarosítják a vezetékneveket. Újabban ismét a következők változtatták neveiket: *Markbreit* Jenő *Molnár*-ra, *Schmidt* Pál *Kovács*-ra, *Ferics* Sándor *Hadasi*-ra, *Kirschbauer* József *Komáromi*-ra, *Izrael* Ignác *Istváni*-ra, *Zimmer* Károly *Zerényi*-re, *Fal-*

tin Árpád *Farkas*-ra, *Halbrohr* Salamon *Horvát*-ra, *Stizek* Vilmos *Szigeti*-re, *Botkovszky* Vilmos *Bánhegyi*-re; továbbá *Chinde* Mihály vaskohi vasutas és kiskoru gyermekei *Kárpáti*-ra, *Engel* Vilmos dobresti állomás előjáró és kiskoru gyermekei *Erős*-re, *Szuchy* József sólyomi áll. előjáró és kiskoru gyermekei *Szepesi*-re, *Schek* Márton bihar-diószegi vasutas és kiskoru gyermekei *Szegedi*-re.

* **Sikerés vizsgálat.** Ifj. *Fekete* László városi számtiszt tegnap Budapesten az államszámvitel tanból a vizsgálatot kitüntetéssel tette le.

* **Közuti vonatok a fürdőkhöz.** A közuti vasut május 1-ével ismét forgalomba helyezi fürdővonatait, melyek közlekedéséről a részletes menetrendet az igazgatóság mihamarabb kibocsátja. Annait azonban előre jeleztünk, hogy az idej menetrend praktikus beosztás tekintetében messze felülmúlja az előző év menetrendjeit. Az összeállításnál tekintetbe vettek úgy az üdülő, mint a szórakozó közönség óhajai s hisszük, hogy a menetrend semmi kívánni valót nem hagy maga után. Amennyiben hétköznapokon kétszer lehet kimenni a fürdőkhöz s ugyanannyiszor visszatérni. Vasárnap és ünnepnapokon pedig nyolc-szor, esetleg tízszer. Ugyanis direct vonatok kiszállás nélkül indulnak Vásár-tér állomásról a fürdőkhöz reg. 6 ó. 30 p., d. e. 8 ó. 10 p., d. u. 2 ó. 32 p. és este 6 ó. 32 perczkor, — V. velenczén való átszállás mellett pedig d. e. 9 óra 43 p., d. u. 4 ó. 35 p. és este 8 óra 44 perczkor; — Vasárnap és ünnepnapokon ezenkívül még d. e. 11 ó. 38 perczkor indul átszállás nélküli vonat a fürdőkhöz. A visszatérés fürdőkhöz a városba a hét köznapokon reggel 7 óra 24 p. d. e. 8 ó. 57 p., d. u. 3 ó. 35 p. és este 7 óra 23 perczkor történik. — Vasárnap és ünnepnapokon pedig még ezenkívül d. u. 12 ó. 27 p. esetleg éjjel 11 ó. 16 p. és 1 óra 26 perczkor.

* **Tűz Biharon.** F. hó 26-án d. e. a Fő-uton a *Rozsnyai* féle házban tűz ütött ki. Valószínűleg vigyázatlanságból támadt, mert a tetőzet belülről fogott tüzet. A gerendázat előbb mind elégett, beszakadt a tetőzet és csak akkor borult lángba a külső rész is. A kár nem nagy, mert csak a tetőzet égett le és biztosítva volt.

* **Pár szó megjegyzés.** A „Szabadság“ f. évi ápril hó 27-én megjelent számában »jótékony fürdő-bérlő«, úgy a »Nagyvárad« ápril 27-én megjelent számában »jótékony és kedvemeny« című közleményekre — melyet a »bárvó Hirsch Mór« egyesület nevében *Rákos* Vilmos ur közzétenni jónak látott — ezennel kijelentem, hogy én minden szegény polgártársammal szemben, legyen az akár egyesületi tag — akár nem — a *Szent-László* gyógyfürdőben valamint eddig, ugyezentul is szíves készséggel nem 30%, sem 80% leengedése mellett — hanem emberbaráti tekintetből ingyen adok helyet és fürdőt — de nem azon czímen, hogy a *Hirsch*-egyletnek, a mely irányában semmiféle nyilatkozatot nem is tettem, *Nagyvárad*, 1898. ápril 27. *Czeplédy* Sándor, fürdő-bérlő.

* **Felakasztotta magát.** Sárszegen *Farkas* József béres megunta az állapotát s minden áron meg akart halni. Pár héttel ezelőtt felakasztotta magát, de észrevették s még idejekorán levágták. Tegnapelőtt ismét kikivánczozott az ég és föld közzé s az ólban egy szegre akasztotta fel magát. Csak másnap vették észre, midőn teljesen meg volt meredve.

* **Elkobzott szocialista irat.** Pécsen a *Weseli* és *Horváth* féle nyomdából kedden délután egy szocialista nyomtatvány került ki, amely sértő kifejezésekkel izgat és bujtogat a társadalmi rend ellen. A nyomtatványok állítólagos szerzője egy *Galambosi* Jánosné nevű szocialista asszony és *Smirna* Károly közműves legény. A pécsi kir. ügyészség rendelkezése a rendőrség az összes nyomtatványt (3000 példányt) elakartta kobozni, azonban már későn, mert a nyomtatvány nagy része már expedálva volt s így csak az ott levő néhány példányt tudták lefoglalni. Most a nyomtatvány többi kinlevő példányainak a lefogalását és elkobzását elrendelték és ez ügyben megkeresték a hatóságokat, az irat szerkesztőjé ellen pedig az eljárást folyamatba tették.

* **Második magyar királyi osztályosorsójáték.** Az előtünk fekvő sorsolási tervzet szerint a második osztályosorsójáték első osztályának húzása május hó 11. és 12-én lesz és tisztelt olvasóinkat különösen figyelmeztetjük a *Török* A. és *Tsa* budapesti czég hirdetésére. Ezen általunk ismert czéget azért ajánljuk, mert ez szigoruan pontos és vevőit legjobban szolgálja ki. Ugy látszik, hogy *Fortuna* különös kegyével árasztotta el e czéget, mert értékesítésünk szerint az első sorsjáték alkalmával mintegy háromnegyed millió korona nyereséget fizetett ki vevőinek. A nyereségek száma, valamint a sorsjegyek árai I. osztályhoz — és pedig egy egész 6 frt, egy fél 3 frt, egy negyed 1 frt 50 kr., egy nyolczad 75 kr. — ugyanazok maradtak a második sorsjátéknál is. Aki tehát a szerencsének kezét akar nyújtani, forduljon bizalommal *Török* A. és *Tsa* főelárusítókhöz Budapesten.

Gyilkos orvvadász.

— Saját tudósítónktól —

Budapest, 1898 április 27.

A múlt év decemberében *Juhász* József egy 22 éves paraszt suhancz meglötte a pót-haraszti határban *Kégl* György 26 éves föld-birtokos, tartalékos honvédhuzár hadnagyot. *Kégl* István földbirtokos fiát, mert tetten érte őt midőn a tilosban vadászott. Tizenöt lépés távolból fogta rá a fiatal földesurra a puskát a vadászó, s története oly sulyosan sebesítette meg, hogy egy nap alatt meghalt. A lövés után a gyilkos elfutott, *Kégl* György pedig lefordult lováról, mely gazdátlanul vágatott be a majorba. Keresésére indult a cselédség s úgy találták meg a hóban, vérezve, eszméletlenül. Bevitték atyja házába, megmosták, lefektették. Orvost hívtak, de hiába. az ifju *Kégl* elvérzett.

A gyilkos orvvadász pedig féltelmében megszökött. Előbb azonban elásta a bajhozó puskát. A csendőrök azonban hamarosan elfogták. *Juhász* tagadta eleinte, hogy szándékosan lölte meg áldozatát. Később beismerésben volt, a mai végtárgyaláson újból konokul tagadott.

A tárgyalásról a következőket közli tudósítónk:

A végtárgyalás elnöke *Rónay* Kamil táblai bíró. A vádat *Egressy Nagy* László kir. alügyész, a védelmet *Weisz* Ödön dr. képviselte. A vádlott csupaszból készült, daczos viselkedésű paraszt suhancz, a kin legkevesebb jele se mutatkozik a megbánásnak.

A tárgyalás *Kégl* István, a tragikus halállal kimult ifju atyjának kihallgatásával kezdődött. A fia elvesztésén megtört öreg ur izgatottan beszéli el az esetet, nagy részletességgel. Otthon elkészítette még vallomását, s írásban hozta a bírák elé, hogy elolvassák.

— Csak tessék szóval elmondani, szól hozzá az elnök.

— A múlt év decemberében történt, 7-ikén. Vendégségeket vártunk a vasutról. Fiam kiment, hogy befogasson. Ekkor lövést hallott s lóra ülte, a lövés iránya felé ellovagolt. Én nem tudtam elmeneteléről. Vendégeink megérkeztek s fiam még mindig nem volt otthon. Délután 3 óra tájban vezették be a szobába. Sápadt volt, alig állott lábán. Mindjárt ágyat kért és lefeküdt. Azt hittsm eleinte, hogy tréfál, de utánna nézve, megrémülve láttam, hogy meglöttek.

— Nem szólt semmit az elhunyt?

— Megvagyok löve Atyám, — mondá, nem érem meg a reggelt.

Orvosok jöttek egy jó óra mulva. Ápolás alá vették, de nem használt semmit. Szegény fiam másnap este meghalt.

— Nem kérdezte tőle, hogy történt vele a baj?

— Anyira levoltam verve, hogy nem igen mentem elébe, hogy ne lássa fájdalmam. Csak ennyit mondott: *En nem bántottam azt az embert. Mikor megfordultam lovammal, érzem, hogy meg vagyok löve.*

— A járásbíró mikor hallgatta ki fiát?

— Még az nap este. De én nem voltam jelen a kihallgatásnál.

— Esméleténél volt-e?

— Igen, egész halála előtti tízpercig. Én vigasztaltam, bátorítottam: meggyógyulsz fiam, kihevered, mint macska, ezt a kis seréte!

— Van-e kártérítési igénye?

— Jogom volna rá, de nem formálok rá igényt.

Dr. Szikszay orvos szakértő olvasta föl ezután a bonczjegyzőkönyvet, mely 39 serét sebet konstatált az elhunyt testén. A halál okául belső elvérzést mond.

Juhász József vádlottat hallgatta ki ezután az elnök. Ócsai születésű, 22 éves, róm. kath. vallású, nőtlen, napszámos, kihágással 3 napi elzárással volt büntetve.

— Figyelmeztetem magát, hogy őszinte, igaz vallomást tegyen. Ugy mondja el az esetet a hogy történt.

Az elnök kérdésére a vádlott így beszélt az esetet, atyám puskáját magamhoz véve, nyulászni indultam. Sokáig őgyelegtem, mikor egyszerre megláttam felém jönni egy lovas. Erre szaladni kezdtem.

— Miért szaladt meg?

— Félttem, hogy bajom lesz, a miért a tilosban vadásztam.

— Na és hogy történt tovább?

A lovas ur utánam jött. Hatot kijátot rám s fölshólitott, hogy menjek vele a majorba. Nem megyek! mondottam s a puskámat balkezemből jobb kezembe kaptam át. Erre a lovas ur megfordult lovával. Én is megfordultam. Puskám ekkor véletlenül elsült.

— Véletlenül? Hisz a vizsgálóbíró előtt nem így mondotta. És a fiatal Kégl se így modotta el, egy haldokló ember csak igazat mond pedig. Miért hazudik hát most?

— Én nem öltem meg szándékkal. Ugy sült el a puskám, hogy nem tudok róla.

— Térjen magához Juhász s tegyer töredelmes vallomást. Tagadása nem használ semmit, hisz a vizsgáló bíró előtt mindent beismert.

— Csak azért mondottam ott, mert az irnok mondotta, hogy úgy valljak, mikor a vizsgálóbíró kiment a szobából.

— Ejnye, hogy hazudhat már ilyet!

— Nem hazugság ez, kérem. Az irnok mondotta ugynekem, s én elhittem, gondolva hogy kevesebb büntetést kapok.

— Mit csinált Kégl ur, mikor meglötte?

— Én nem tudom. Nem néztem rá, hanem elszaladtam az erdőbe. Azt se tudtam, hogy meglöttem. Csak most tudom.

— Miért mondotta akkor a mostoha atyjának, mikor haza ment: Nagy bajom történt, elsült a puskám! És miért szökött el hazulról? És miért ásta el a puskát?

— Mert féltam a csendőröktől, hogy megbüntetnek, a miért puská volt nálam.

— Bánt e maga valaha puskával.

— Soha életemben.

— Egressy Nagy László kir. alügyész: Volt e maga katona?

— Igen, póttartalékos voltam a 32-ik gy. e.-ben.

— Hát ott soha se bánt puskával?

— Dehogyan nem. Löttem is.

— Akkor mit hazudik itt össze-vissza!

Ezután Szalai fegyverkovácsot hallgatták ki. Megvizsgálja a törvényszék előtt a rozoga fegyvert, melynek balcsőve még most is töltve volt. Nagy csomó két millár seréte szedett ki a puská csőből. A fegyver megvizsgálása után pedig kijelenti, hogy a ravasz jó, a rendesnél nehezebben jár s így magától el nem sült.

Végül a vád és védbeszéd meghallgatása után a törvényszék Juhász Józsefet, a gyilkos orrvadászt 13 évi börtönrre ítélte.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet f. hó 27-ik napján özv. br. Gerliczy Félixné elnökle alatt választmányi ülést tartott, melyen résztvettek: Özv. Gräuváld Henrikné alelnök, Andriská Károlyné, dr. Buljovszky Józsefné, Germán Károlyné, Handsucher Gézáné, özv. Imre Jánosné, Kis Elekne, dr. Molnár Imréné, Molnár Lajosné, Metzinger Frigyesné, Rimler Károlyné, Sal Ferenczné, Stark Róza, Voszka Ferenczné választmányi tagok, továbbá: Mezey Mihály pénztáros és Böszörményi Géza jegyző.

A választmányi gyűlésen élénk megbeszélés tárgyát képezte városunk polgármesterének átirata a szegény ügy rendezése tárgyában, melyen felkéri az együletet, adjon kimutatást arról, minő összeget tesz azon kiadás, melyet a nőegylet a munkaképtelen szegények segélyezésére fordít, s nevezné meg a segélyezetteket, ezeknek állását és egyéb körülményeit.

A választmány szíves készséggel vesz részt a szegény ügy rendezési munkában s megbizta az elnökséget, hogy a védhölgyek meghallgatása mellett a szükséges adatokat a polgármester ural közölje.

Néhai Fűchsel Emánuelné 100 frtos ösztöndíj alapítványának kamatát a választmány két legszorgalmasabb tanuló árva növendék közül sorshuzás útján Bernacsik Máriának rendelte kiadni.

Pénztárnok bejelentette, miszerint Zajnai János prépost-kanonok az év folyamán 50 frtot, a nagyváradai takarékpénztár szintén 50 frtot, továbbá a biharmegyei takarékpénztár, a biharmegyei ipar és termény hitelbank és a gazdasági és iparbank ez együletnek egyenként 25—25 frtot és így összesen 175 frtot adományoztak, bejelentette továbbá, miszerint az árvaház épületét 12 évre tűzkár ellen biztosította s indítványára mindazok, kik évek óta tagdíjakat nem fizettek, vagy elhaltak és elköltöztek, a választmány a tagok sorából töröltetni rendelték s ehez képest kitünt, hogy az együletnek 868 tagja van. Ezek kapcsában a választmány újabb taggyűjtő ivatek bocsájt ki s felkéri a választmány minden egyes tagját tagok gyűjtésére.

A választmány örvendetes tudomásul vette, miszerint a legközelebbi napokban az egyület nagyérdemű elnökője 12, dr. Molnár Imréné pedig 3 új tagot szereztek.

A biharmegyei népnevelési egyesület választmánya tegnap délután Sipos Orbán egy. alelnök elnökle alatt az egyesület helyiségében tartotta havi rendes gyűlését. A gyűlés lefolyásáról röviden a következőkben számolunk be: Winkler Lajos együleti titkár s egyesületi közlőny szerkesztője ezen tisztségéről történt lemondását sajnálatlalt vette a választmány tudomásul s hálájának egyébként való kifejezésére eszközökkel nem rendelkezvén, az egyesület érdekében kifejtett buzgó működéséért köszönetet szavazott; egy alkalommal a közgyűlés intézkedéseig a titkári teendőket ellátására Réz Mihály választmányi tagot kérte fel.

Elnök jelentése, hogy a Népnevelési Közlöny ideiglenes szerkesztésére Fehér Dezső és Gábel Jakab urakat kérte fel, örömmel vettett tudomásul s elnök felkérte, hogy nevezettekkel a szerződést kösse meg s a szerkesztő-változást a polgármesternek jelentse be.

Az egyesületi közlőny kiállítására vonatkozólag a Szent László nyomdával kötött szerződés jóváhagyatott. Az egyesületi iratoknak átételével Jánosváry János, Dr. Tóth Mihály és Réz Mihály bizattak meg. Ragány János ipariszkolai bizottsági elnök megkeresésére az iparostanonczok jutalmazására 15 frt lett kiutalva. Paguba Gyula tankönyvségély iránti kérvénye kedvezően intéztett el. A nagyszántói ev. ref. egyház tanszersegély iránti kérvénye kedvező elintézés végett titkárnak, illetőleg az elnökségnek adatott ki.

A nagyváradai kerékpár egyesület gyűlése. Népes közgyűlést tartott tegnap a nagyváradai kerékpár egyesület. Különösen sok szép asszonyt láttunk az egybegyűltek között. A gyűlésen jelen voltak:

Berkovics Miklós, Kunz Gusztávné, Feyler Józsefné, Sonnenfeld Adolfiné, Stern Mártonné, Battig Ferenczné, Rimánóczy Kálmánné, Janky Antalné, Berkovits Miklósné, Kunz Gusztáv, Czillér Imre, Fekete Sándor, Kiss Márton, Sonnenfeld Adolt, Knapp Ferencz, Rimánóczy Kálmán, Janky Antal, Löbl Ede, May Sándor, Dénes Sándor, Halász Lajos, Deutsch Ede, Bognár Sándor.

A gyűlés lefolyása a következő volt: Kunz Gusztáv elnök a gyűlést megnyitja. Utána dr. Kurländer Ede titkár felolvasta az évi jelentését. A jelentés különösen kiemeli, hogy az Egyesület jelentékeny számú női tagokkal szaporodott a lefolyt évben; egyuttal részvétellel emlékezik meg dr. Schütz Gyula volt titkár elhunytáról.

Ezután ifj. Rimánóczy K. menetparancsnok jelentését hallgatták meg. A lefolyt évben 365 frt bevétellel szemközt 115 forintnyi kiadás merült fel; a jövő évre 741 forintot irányoztak elő.

Titkárnak dr. Kurländer Edét az eddigi ügybuzgó ideiglenes titkárt választották meg általános lelkesedés közepette. Halász Lajos indítványozta ezután, hogy ezentul nők is lehessenek választmányi tagok. Indítványát a választmányhoz atasították. Az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Battig Ferencznét és May Sándort kérte fel. Ezzel az ülés véget ért.

Igazságszolgáltatás.

A törvénykönyv nem volt kéznél.

Egy igen régi per volt tegnap kitűzve a törvényszéken tárgyalásra, amelyben dönteni nem tudtak s a vége is elnapolást. Friedman Ábrahám bécsi lakos két évvel ezelőtt följelentette Policz Bernátot sikkasztásért Bécsben és Váradon, mivel a nevezett a büncselekményt mind a két helyen elkövette. A végtárgyalás Bécsben lett megtartva még az időben azonban a panaszos a vádat a végtárgyalás során vissza vona és így az ügyet megszüntették. Időközben azután a panaszos megbánta azt, hogy a vádat vissza vona s itt jelentkezett, kérve, hogy a végtárgyalást tartsák meg, amelyet idáig az ő távolléte miatt nem lehetett megtartani.

Tegnapra volt kitűzve a végtárgyalás, a melyen a panaszos kijelentette, hogy a vádat fenntartja és kérte a vádlott megbüntetését.

A vádlott ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a vádat ellene már egyszer vissza vonták és így nem lehet őt elítélni.

A törvényezék is ezen a nézetten volt, hogy nem lehet a vádat visszavonás után ismét fentartani s így kimondotta, hogy ha az osztrák büntető törvénykönyv a sikkasztást a nem hivatalból üldözendő büntény közé sorolja, akkor a vád vissza vonása miatt az egész bűnvádi eljárást beszünteti ezért elrendelte annak a kipuhatólását, hogy a büntett az osztrák törvénykönyv szerint minőnek van minősítve. Mivel azonban törvénykönyv nem volt kéznél, a végtárgyalást elnapolták.

Ottocska szabadról. Schossberger Lajos sikkasztó jószágigazgatója büntetésében befejezték a vizsgálatot. A panaszosok valamennyien visszavonták panaszukat, a héten maga Schossberger is így Ottocska védőjének kérelmére Bucz Lajos dr. vizsgálóbíró ma reggel elrendelte *Ottocska szabadról való helyezését*. Egyébként az eljárást folytatják ellene.

A szépasszony váltói. Idestova nyolcz éve folyik az a szenzációs bűnpör, mely akkor indult meg, amikor V á s o n k e ő y Imre, a dúsgazdag fiatal földesúr a nőülését követő második napon öngyilkossá lett. A szenzációs bűnpörben már egyszer ítélték a legfelsőbb bíróság is, de az elítéltek perújításért folyamodtak. A törvényszék vádтанácsa ma ült össze, hogy a kérdésben határozzon és E ő r d ő g András bíró előadása alapján kimondta, hogy a perújításnak nem ad helyett. Ezzel a Curia marasztaló ítélete joghatályba lépett.

TAVIRATOK.

Wlassics üdvözlése.

Budapest, ápril 27. (Saj. tud. táv.) W l a s s i c s Gyula közoktat. miniszter hódolatteljesen üdvözölte a czisztercziták főnökét nyolczvan éves fenállásuk alkalmából.

Meszlényi beteg.

Budapest, április 27. (Saj. tud. táv.) M e s z l é n y i Lajos a népszerű képviselő súlyos betegen fekszik. Az éjszakát ma nagyon rosszul töltötte. Délben azonban állapota enyhült. A n g y á n tanár és P a t a i Sándor tüdőhurutot konstaltak.

Krach a budapesti börzén.

Budapest, ápril 27. (Saját tud. táv.) Az utóbbi magas gabonahullámzások több fizetés-képtelenséget eredményeztek. A tőzsde-forgalom jóformán szünetelt, amennyiben a fizetéképtelenségek rendezésével voltak a főüzerek elfoglalva.

A legjelentékenyebb Horovitz tőzsde üzér bukása, körülbelül 200,000 forint, délelőtt a Lánchidról a Dunába ugrott, azonban kimentették. Rokoni állítólag rendezik a tartozásait.

Az angol alsóházról.

Budapest, ápril 27. (Saját tud. táv.) A londoni alsóházban B a l f o u r kijelentette, hogy az utolsó értesülések szerint alaptalannak bizonyult az a hír, amely szerint Oroszország azon fáradozik, hogy a Varanger-fjordban kikötőt szerezzen. A kormány nem hallott arról, hogy Oroszország Svédországban vagy Norvégiában más kikötőt óhajtana megszerezni. Ilyen szerzés különben nem sértené meg az Anglia és Oroszország között fennálló szerződéseket.

A yemeni zavargások.

Budapest, április 27. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A Yildiz-palotához közel álló körökben a Yemenben történt zavargásokat így adják elő: Egy zászlóalj, amelyet adóbehajtás végett Taas-szandzsakba küldtek, harcra keveredett a lakossággal, amely azt állította, már megfizette az adókat. A zászlóalj parancsnoka és a tisztek felerésze elesett, a zászlóalj, melynek 23 halottja és 60 sebesültje volt, kénytelen volt visszavo-

nulni. Ennek következtében A b m e d F e i d basa tábornagy, katonai parancsnok és váli helyébe Husszein-Hilmi effendit, a volt adanai válit fogják válivá kinevezni és katonai vizsgálóbizottságot küldenek a hely szinére.

KÖZGAZDASÁG.

A keresk. iparkamara teljes ülése.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tegnapi, szerdán délután tartotta teljes ülését. A tagok elég szép számmal jelentek meg s a tárgysorozat is érdekes ügyeket tartalmazott.

Jelen voltak:

Janky József elnök, Bertsey György oszt. elnök, Mihelyi Pál, Frankl Lázár, Ternyei Antal, Óóváry Lajos, Voszka Ferencz, Mihálovits János, Weisz Gábor, Gyöngyössy Gyula, ifj. Moskovits Mór, Aufrecht Mór, Mészáros József beltagok, Berger Dávid és Lipeczky Gyula (Margitta), Pataky József (B.-Ujfalu), Kováts Sándor és Bám Kálmán (Élesd) kültagok, Propper N. János levelező tag, Szmaszenka Ernő államvasuti felügyelő, Dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuszek Lajos irodatiszt.

Az elnöki közlések kapcsán azon indítványokat tette az elnök, hogy *Szterényi Józsefet* miniszteri osztálytanácsossá s a kereskedelmi minisztérium IX. ügyosztályának élére történt kinevezése alkalmából üdvözölje a kamara.

Továbbá kegyeletes hangon emlékeztet meg *Hann László* kamarai beltag elhunyt alkalmából, indítványozta, hogy a kamara jegyzőkönyvében fejezze ki részvételt.

Az elnöki közlések többi része az időközben érkezett miniszteri leiratokról s a tett intézkedésekről számol be.

Az előterjesztést tudomásul vették s az indítványokat elfogadták.

A titkár jelentését a kamara ügyforgalmáról s a pénztárnok jelentését tudomásul vették.

Néhány ismertett miniszteri rendelet tudomásul vétele után tárgyalták a miniszter azon rendeletét, hogy a költségvetésben az ipar- és kereskedelmi célokra felvett összeg részletezve legyen. Pótlólag felterjesztik.

A „Hunyady» malom kérelme.

Nagyvárad város tanácsa véleményezést végett áttette a kamarához a Hunyady gőzmalom r. t. felszámoló-bizottságának kérelmét, a mely szerint a malom-telepek könnyebb értékesítése céljából 10 évre vámentesség adassék a Hunyady malomnak mindazon nvers-terményekre, a melyek feldolgozás után Nagyváradról ismét elszállítatnak, továbbá az idegen területről Nagyváradra hozott örlemények vámját emelje fel a város.

A kereskedelmi szakosztály az első kérelmet megadandónak véleményezi, de csak 5 évi időtartamra.

Moskovits Mór nem tartja helyesnek, hogy egyes társulatoknak privilégiumot adjanak. Erdemben nem szól, mert érdekelt.

Bertsey György már csak azért sem tartja teljesíthetőnek a kérelmet, mert ez károsítaná a várost. Egyesekkel különben sem tehetnek kivételt, mert a városnak egyformán kell mérni.

Dr. *Sarkadi Lajos* osztja azt, hogy egyformán kell mérni: de a kamara előtt konkrét kérelem áll. Különben a város határoz. Fejtesgeti, hogy mi közvetlen előny lenne a kérelem teljesítéséből.

Bertsey György a közönség érdekeit védi. Ellenzi a kérelem teljesítését.

Aufrecht Mór különösnek találja, hogy az úgy is igen alacsony köveztvámot kérik elengedni. Egy vállalat ez nem segít. A várost nem szabad károsítani.

Ifj. *Moskovits Mór* azt inkább értené, ha a tüzelőszer köveztvámjának beszállítását kérnék. A lisztet a behozatali vám emelésével nem szabad drágítani.

A teljes ülés a kérelem teljesítését nem véleményezte.

A kereskedelmi iskola átvétele.

*Propper N. János*nak ez évre 300 frt segélyt megszavaztak.

Kapcsolatosan a felső kereskedelmi tanintézetnek a kamara által leendő átvételét, bizonyos feltételek kikötése mellett a kereskedelmi osztály javasolja, az elnökség azonban ez időszert azt kivihetőnek nem tartja s így az átvétel mellőzését tartja leghelyesebbnek.

Bertsey György a memorandum áttanulmányozása után arra a meggyőződésre jutott, hogy a kamara nem mehet bele az iskola megvételébe. A kamarának nincs pénze.

Dr. *Sarkadi Lajos* szintén azt tartja, hogy a kamara nincs olyan helyzetben, miszerint megvehesse az iskolát.

Propper N. János megköszönte, hogy levelező taggá választották. Azért jelent most meg, hogy esetleg hiteles okmányok alapján a szükséges felvilágosításokat megadta. Szépen ismerteti, hogy az elmúlt évben egy értekezlet miként határozott. Ebből kifolyólag fordult ajánlatával a kamarához. Látja, hogy egyöntűen nem akarják az iskolát átvenni, miért is ajánlatát visszavonja.

Igy határozatra szükség nem volt.

*
Moskovits Mórnak szesz szabadraktár engedélyezést véleményeztek.

Diósy Bernátnak Berettyó-Ujfaluban szesz nagy kereskedésre engedély megadását véleményezik.

A kereskedelmi miniszter véleményt kér a kamarától az iránt, hogy helyes lenne-e a hét-köznapokról az országos és heti vásároknak vasárnapokra áthelyezése. Ugy a kereskedelmi mint az iparososztály külön-külön tárgyalták a kérdést s mindkét szakosztály az áthelyezés ellen s az eddigi gyakorlat fenntartása mellett nyilatkozott.

A szakosztályok véleményét elfogadták.

A besztercze-bányai társkamara felterjesztését a bányamivelés fejlesztése illetve a község szabaddá tétele tárgyában, pártolják.

A kéményseprők kongresszusának emlékirata felett napirendre tértek.

Az aradi kamara házfelavatási ünnepélyére dr. *Sarkadi Lajos* titkárt küldték ki.

Több apró ügy elintézése után *Propper N. János* levelező tag indítványa került sorra.

As írásban beadott indítvány felemlíti, hogy a nagyvárad kereskedelmi csarnok folyamodott a kultuszminiszterhez egy felsőbb kereskedelmi iskola felállíthatásának engedélyezéséért. Ez sérti a már meglévő kereskedelmi iskolát. *Propper* kifejti, hogy milyen áldozatot hozott az iskolája fejlesztése érdekében. Indítványozza, hogy sürgősen irjon fel a kereskedelmi és iparkamara a kultuszminiszterhez s kérje fel arra, hogy a Csarnoknak ne adja meg az iskola felállítására az engedélyt.

Többen szóltak a kérdéshez. A kereskedelmi osztály tagjai mind eltávoztak.

A teljes ülés az indítványfelett napirendre tért.

Az ülés véget ért.

TŐZSDE.

— A „Tiszántúl» eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, április 27.

Buza őszre	— — — — —	11.05
Buza tavaszra	— — — — —	14.55
Tengeri	— — — — —	6.22
Rozs őszre	— — — — —	9.55
Zab őszre	— — — — —	7.50

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd. Budapest április 27.

Déli vasut	— — — — —	853.60
Rimamurányi	— — — — —	252.—
Magyar jelzalog	— — — — —	248.1/2
Magyar leszámítoló	— — — — —	249.1/2
Iparbank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	883.—
Kereskedelmi bank	— — — — —	1404.—

